

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านซับใต้

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

นางสาวเบญจวรรณ สงจันทร์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณี
ศึกษาหมู่บ้านซำใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จ. นครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อ. ภก. ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่จัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนละ 1 ล้านบาทแก่หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ ความรู้ และความสามารถในการบริหาร จัดการโครงการและประยุกต์ ความรู้สู่ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิจัยติดตามประเมินโครงการตลอดสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม การแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความความเข้มแข็ง โคนนำเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริม การพัฒนาและการติดตาม ประเมินผล ตลอดวิจัน การดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ นำมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลและผลการ วิจัยจัดทำขึ้นในรูปแบบสารนิพนธ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา..... นว ฝนวรรณภ สัจจพิภ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เล่มนี้ สำเร็จรูปล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานอาทิเช่น

- อ.ภร.ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อ.ดร.ราเชนทร์ ดกศิลาวิตร อาจารย์ที่ร่วมปรึกษา
- นางรัชฎ์ลักษณ์ เปล่งวุฒิไกร อาจารย์ที่ร่วมปรึกษา
- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์กร อินริมพรรษ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยกมล กลั่นศรีสุข
- อาจารย์ พัฒนา กิติอาญา คุณ พรพิศ มุมตระการ และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ | สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาการชุมชน อำเภอสีคิ้ว
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านชัยใต้ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ

ทำนุขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมในด้านการศึกษาเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

นางสาวเบญจวรรณ สงจันทร์

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุ
รนารี

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อ.ภก.ดร.ไกรยงศักดิ์ ใจอมโก้)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อ.ภก.ดร.ไกรยงศักดิ์ ใจอมโก้)

กรรมการ

.....
(ดร.จารุพันธ์ ไชยสีทอง)

กรรมการ

()

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

.....
()

วันที่ เดือน พ.ศ.

๒๕๖๕

๒๖ ต.ค. ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	10
3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
4. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	15
5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	16
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	17
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล	20
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	22

บทที่ 3	วิธีการดำเนินการประเมินและเครื่องมือ	
	1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	29
	2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	29
	3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	31
	4. ข้อจำกัดการทำสารนิพนธ์	33
	5. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าตัวแปร	39
บทที่ 4	ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
	1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	46
	2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	46
	3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	62
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	71
	2. สรุป และ อภิปราย	71
	3. ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม		78
ประวัติโดยย่อของผู้วิจัย		

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1. แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในหมู่บ้านในรูปแบบของชิพโมเดล	4
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและการตัดสินใจในแบบจำลองชิพโมเดล	21
3. แผนที่หมู่บ้านซิปได้	50

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชากรหมู่บ้านชัยใต้	69

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลังหรือหลักการเหตุผล

ด้วยนโยบายช่วยนโยบายของรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 สรุปสาระสำคัญประการหนึ่งได้ว่า “โครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมได้ผลชัดเจนและรวดเร็วโดยจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้ อีกด้วย” การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานและให้เงินลงทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาทุกข์ และความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตร การบริหารจัดการโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้าน

บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมี โอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควร ให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การ วิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้อุปกรณ์ การประเมินผลและการพัฒนาชุมชน ที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิภาพของสมาชิก

ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

ท้องถิ่นชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้ง สังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

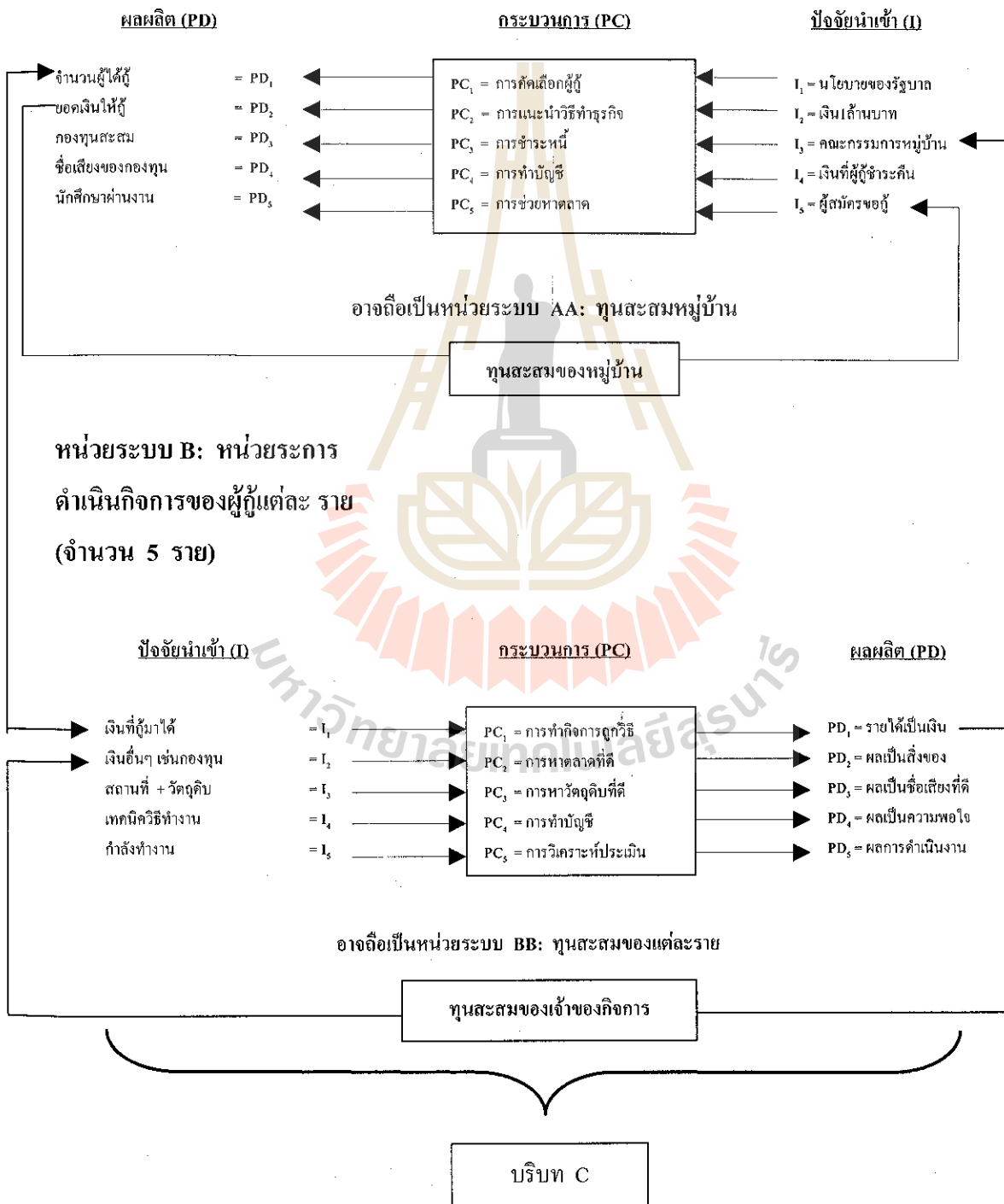
จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นการสนับสนุน และช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎ ระเบียบตายตัวจึงต้องแก้ไข ระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การตัดความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ชาวบ้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการทุกระดับมีแนวทางในการพัฒนาทั่วโลก ให้มีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และ การร่วมมือกับประชารัฐ ประชาคม ทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนเงินล้านบริหาร ได้มีประสิทธิผลเพื่อประชาชนจริง ๆ

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการโดยที่ อักษรมีความหมาย ดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชิพ โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

แผนภูมินี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายคลึงกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จำทำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ให้ที่หมายรวมถึงบริบทของหน่วยระบบระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

หมู่บ้านที่ศึกษาอยู่คือหมู่บ้านชัยใต้มีความเหมือนกับแผนภาพข้างต้นคือมีหน่วยระบบของคนกู้และหน่วยระบบผู้ให้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำสารนิพนธ์

ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะ

ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูล

เพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องเขียนในบทที่ 3 และ บทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทาง
ที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข ก

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

5.1 ได้รับทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.2 ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการ
ดำเนินงานของกองทุน

5.3 ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุม
ชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.4 ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ที่มีระเบียบวิธีที่เป็นทางวิทยาศาสตร์
อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

ได้ทราบกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท จะยังคงอยู่หรือไม่

ได้ทราบกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จริงหรือไม่

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นได้ หมู่ 7 ตำบล
กฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนิน โครงการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มี 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร
เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง
ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไข
ปัญหาและการเสริมสร้างศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชน
เมืองและรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่ง
เงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและ กิจการขนาดเล็ก
พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหาร
จัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตัวเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา

3. เกื้อกูลประโยชน์ ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน

4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และ

5. กระจายอำนาจในท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรมีตัวประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ

1) ความพร้อมของ หมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของ คนและครัวเรือน การควบคุม ดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้านกองทุนอาชีพ ฯลฯ

2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3) การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการ และการจัดการกองทุน

4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

1.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือกองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับกองทุน คือ

1) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกองทุนรวมในระดับชาติเพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง คือกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านและชุมชนเมืองละประมาณ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดการกันเอง

1.5 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน

2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.6 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1.1. ตาย
- 1.2. ลาออก
- 1.3. เป็นบุคคลล้มละลาย
- 1.4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 1.5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 1.6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอัตราระเบียบ ขอบบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. อัตราระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. อัตราระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. อัตราระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้รัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำ ข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจง และฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านฉบับได้ หมู่ 7 พ.ศ. 2544

3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฉบับได้ หมู่ 7 ตำบลกฤษณา อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุนเลขที่ 19/1 หมู่ 7 บ้านซับใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ
- (2) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อแปรรูป
- (3) เป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมเงิน
- (4) เพื่อลดรายจ่าย

3. แหล่งที่มาของกองทุน

แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจากรัฐบาล , รัฐวิสาหกิจ
- (2) เงินที่ได้จากการบริจาคโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันใดๆทั้งสิ้น
- (3) ดอกหรือผลประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุน
- (4) เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า

- (5) เงินฝากสัจจะ(หุ้น)
- (6) เงินจัดสรรจากหน่วยงานเอกชนอื่นๆ

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นคนในหมู่บ้านและมีชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านของหมู่บ้านซึ่งได้ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป
- (2) บุคคลนั้นต้องมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์
- (3) เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) มีเงินฝากหุ้นอย่างน้อย 3 หุ้น แต่ไม่เกิน 10 หุ้น
- (6) สมาชิกต้องเปิดบัญชีฝากเงินที่ธนาคารออมสิน
- (7) เมื่อสมาชิกขาดส่งเงินหุ้นเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน 3 เดือน ให้พ้นจากสมาชิกทันทีพร้อมทั้งส่งเงินต้นคืนทั้งหมดและขาดการเป็นสมาชิกเป็นเวลา 2 ปี
- (8) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน พร้อมเอกสารประกอบการสมัครคือ

1. สำเนาทะเบียนบ้าน
2. สำเนาบัตรประชาชน
- (2) การสมัครเป็นสมาชิกรับ 1 ครั้งต่อปี
- (3) สถานที่รับสมัคร ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ เลขที่ 19/1 หมู่ 7

ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

- (4) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม โดยมติเห็นชอบ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุน
- (5) เป็นนิติบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสนใจของผู้สมัครสมาชิก

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิกตามสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) เสียชีวิต

(2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน

(3) จงใจฝ่าฝืนกฎระเบียบกองทุนหรือแดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าจะด้วยประการใด

(4) ผู้ยืมเงินนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ตามสัญญาให้คณะกรรมการยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนโดยทันทีแล้วให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเป็นเวลา 2 ปี

ข้อ 10 เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะขอลาออกจากกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกจะต้องไม่มีหนี้ผูกพันกับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 11 หุ่นๆ หนึ่งมีมูลค่าละ 10 บาท จะต้องถือหุ่นอย่างน้อยสามหุ่นแต่ไม่เกินสิบ

ข้อ 12 วิธีการชำระเงินหุ่นต้องชำระด้วยเงินสด

ข้อ 13 การฝากหุ่น ฝากทุกวันที่ 7 ของทุกเดือน เวลา 07.00-17.00 น.

ข้อ 14 การเพิ่มหุ่นจะเพิ่มหุ่นได้ในปีถัดไป

ข้อ 15 คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีเมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนได้รับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะเวลาสามสิบวัน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 16 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน เลขานุการ เหนี่ยวนุญก ปฎิคม และกรรมการ

4. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการวิ่งสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบ
คณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักการศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้ทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4) (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544 : 18)

5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. กระบวนการคัดเลือกกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุน ฯ และวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้
2. คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุน ฯ
3. ความรู้/ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมือง
4. มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน
7. มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้แก่ผู้กู้นั้นคณะกรรมการกองทุน ต้องปฏิบัติตาม หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- 6.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติต่อไปนี้
 - 6.1.1 บริหารจัดการกองทุน, ตรวจสอบ, กำกับ, ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
 - 6.1.2 ออกระเบียบข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
 - 6.1.3 รับสมาชิกและจัดทำระเบียบสมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์การชุมชน หรือปัจเจกบุคคล
 - 6.1.4 ดำรง และจัดทำข้อมูล ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่างๆ และกองทุนอื่นๆ ที่มีในหมู่บ้าน
 - 6.1.5 พิจารณาให้เงินกู้ ตามระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดกันเอง
 - 6.1.6 ทำนิติกรรมสัญญา และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน
 - 6.1.7 จัดและเรียกประชุมสมาชิก ตามระเบียบกำหนด
 - 6.1.8 จัดทำบัญชีและส่งมอบเงิน ที่ได้รับจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน คืนให้แก่กองทุนให้ครบตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย
 - 6.1.9 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อเหตุที่ต้องขอมติ

6.1.10 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวน 20,000 บาท หากมีสมาชิกกู้เงินเกินกว่า 20,000 บาท ให้ประชุมสมาชิกชี้ขาดแต่ต้องไม่เกิน 50,000 บาท

6.1.11 คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนอย่างน้อย 2 คน ทำสัญญาเงินกู้

6.1.12 คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการ แล้วเปิดประกาศอย่างเปิดเผย

6.1.13 คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสม การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

6.1.14 ผู้กู้ยืมเงินนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ตามสัญญา ให้คณะกรรมการยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนโดยทันที แล้วให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกให้พ้นจากสมาชิก ห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกเป็นระยะเวลา 2 ปี

6.1.15 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องขึ้นทะเบียนจัดตั้งที่ธนาคารสาขา และเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ภายใต้ชื่อบัญชี “กองทุนหมู่บ้าน”

ข้อ 6.2 ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. กู้ฉุกเฉิน
3. ลดรายจ่าย

ข้อ 6.3 การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยครบครันรายละเอียด 1 ราย ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 6.4 ลักษณะโครงการ สมาชิกยื่นขอกู้เงินตามข้อ 18(1) (2) (3) ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 6.5 วงเงินกู้ ให้สมาชิกกู้ได้รายละ 20,000 บาท หรือไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการควรมติเงินกู้รายได้ไม่เกิน 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินห้าหมื่นบาท จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน/และบุคคลค้ำประกัน

ข้อ 6.6 การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการ 1 ชุด

1. ถ่ายสำเนาเอกสารสำคัญอย่างละ 1 ชุด (ทะเบียนบ้าน, บัตรประจำตัวฯ, ใบทะเบียนสมรส)

2. ผู้กู้และผู้ค้ำประกัน 5 คน จะต้องเป็นสมาชิกของกองทุนเท่านั้น และผู้กู้

ครอบครัว 1 คนค้ำประกันได้ 1 ครั้ง และรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มผู้กู้และผู้ค้ำประกัน

3. คู่สมรส (ถ้ามี) มีการเซ็นยินยอม
4. มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
5. ถ้ากรณีผู้กู้เงินผู้หนึ่งผู้ใดเสียชีวิต ให้คู่สมรสหรือผู้กู้ร่วมที่ค้ำประกันต้องรับผิดชอบหนี้สินที่เกิดจากกองทุนทั้งหมดที่ยังค้างชำระ
6. การกู้เงินตั้งแต่ 1 บาทขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20,000 บาท/1 ราย/ปี
7. ดอกเบี้ยเงินกู้คิดอัตราร้อยละ 5 บาท/ปี
8. ระยะเวลาครบกำหนดส่งคืน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสมาชิก แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี
9. การผ่อนชำระเงินต้น อัตราดอกเบี้ยลดลงตามส่วน (ตามยอดเงินที่เหลือ)
10. คณะกรรมการไม่มีสิทธิค้ำประกันเงินกู้ใดๆ ทั้งสิ้น (ยกเว้นกรณีเป็นผู้ขอกู้)

ข้อ 6.7 หลักประกันเงินกู้กำหนดดังนี้

1. โฉนดที่ดิน, หลักทรัพย์
2. ผู้ค้ำประกัน 5 คน

ข้อ 6.8 การชำระคืนเงินกู้ ให้ส่งคืนเงินพร้อมดอกเบี้ยภายในกำหนด 1 ปี

ข้อ 6.9 อัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี หรือ ร้อยละ 0.42 บาท/เดือน

ข้อ 6.10 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

1. ปันผลค่าหุ้นคืนสมาชิกตามเห็นสมควรของคณะกรรมการและสมาชิก 15%
2. เป็นทุนสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน โรงเรียน วัด 20%
3. ค่าตอบแทนคณะกรรมการตามเห็นสมควรของสมาชิก 15%
4. จัดเป็นกองทุนบริหารของกลุ่มกองทุนหมู่บ้านซ้ำได้ 50%

ข้อ 6.11 กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละ 1 ครั้ง แล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่ต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. รายรับรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 6.12 คณะกรรมการกองทุนจะตรวจบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงาน

ของกองทุนต่างๆ สามเดือน และทุกรอบปีพร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุน งบดุลปีบัญชีที่ล่วงมา ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 6.13 ให้คณะกรรมการกองทุน นัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีวาระการประชุมดังนี้

1. ประธานกล่าวเปิดการประชุม
2. เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
3. รับรองรายงานการประชุมที่ผ่านมา
4. พิจารณาเรื่องที่ค้างในที่ประชุมครั้งก่อน
5. เற்றுญัตติรายงานฐานะทางการเงิน
6. วาระที่ต้องการพิจารณา
7. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)
8. สรุปผลและปิดการประชุม

ข้อ 6.14 ให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบและสามารถพิจารณาแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้ในกองทุนหมู่บ้าน

7. หลักการประเมินโครงการ แบบซิฟพีโมเดล (CIPP Model)

แนวคิดและรูปแบบการประเมิน แบบซิฟพีโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นการระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

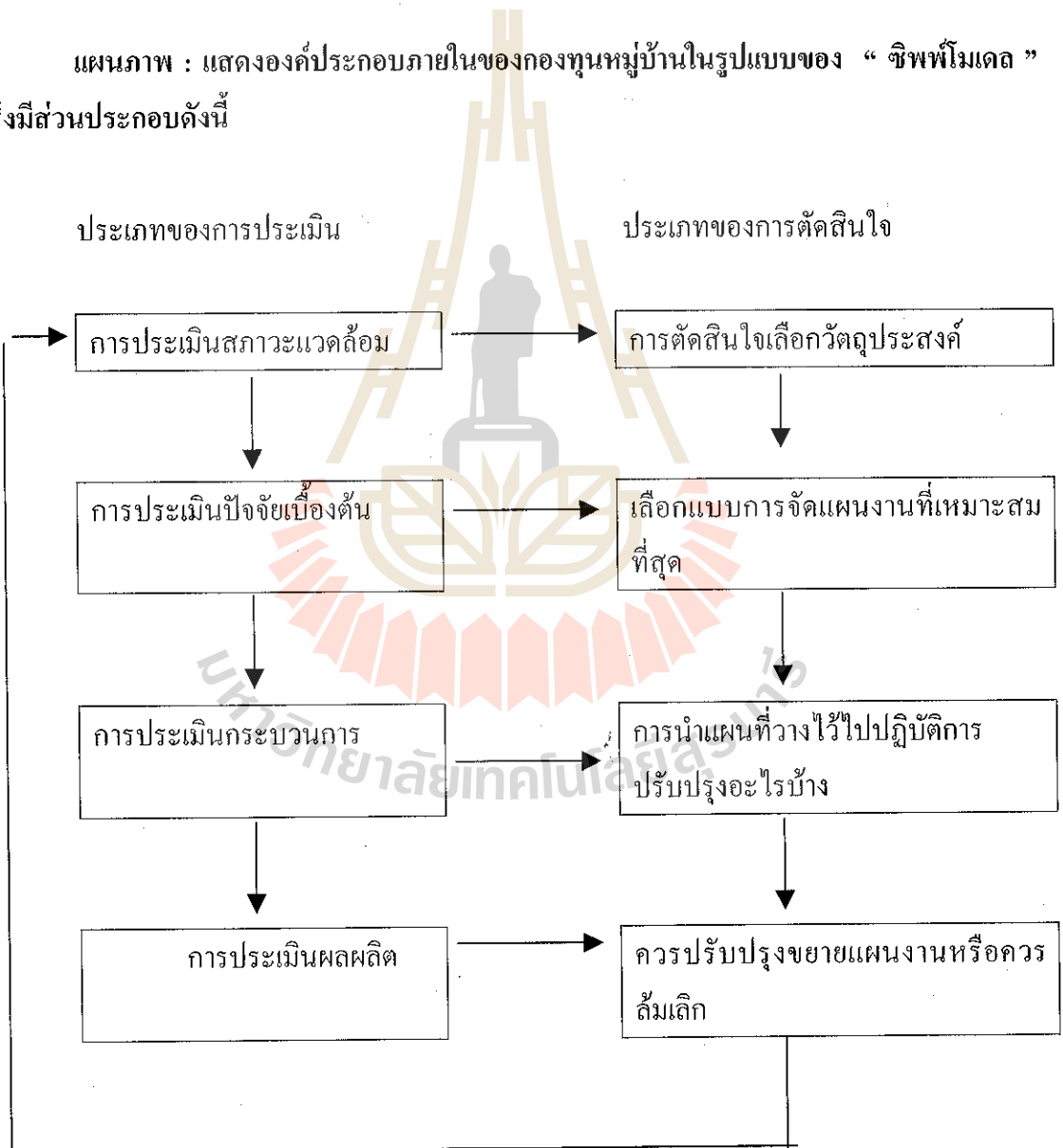
1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพัฒนาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิกขยาย หรือ ปรับเปลี่ยนโครงการ

แผนภาพ : แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ ซิฟพีโมเดล ” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพ ที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิฟพีโมเดล
(ที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . 2544 : 221-234)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการ จัดการและประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเกี่ยวกับการบริหาร การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งเสร็จแล้ว และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางหนึ่ง

สำหรับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านซับใต้ หมู่ 7 ตำบลลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้หลักการเป็นหลักการที่ดีมีความเป็นไปได้เพราะรัฐบาลต้องการจะช่วยประชาชนในระบบรากหญ้าให้มีอาชีพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้ ยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือ ส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์เพราะบัณฑิตสามารถเข้าไปช่วยเหลือทางด้านการศึกษาติดตามและประเมินผลช่วยในด้านงานวิจัยได้

2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบทบรรลุวัตถุประสงค์เพราะบัณฑิตมีงานทำทำให้เกิดรายได้

3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่งบรรลุวัตถุประสงค์เพราะบัณฑิตได้ความรู้เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนรู้ในห้องเรียนและในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ

4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์เพราะบัณฑิตได้เข้าไปเก็บข้อมูลจริง

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา และศักยภาพด้านการบริหารโครงการ จำนวน 74,881 คน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

แผนการดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จำนวน 74,881 คน เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน ระยะเวลา 10 เดือน (ธันวาคม 2544 – กันยายน 2545) บรรลุแผนการดำเนินการมาก มีบัณฑิตมาสมัครมากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์
2. จัดทำหลักสูตร “การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ” โดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัยการศึกษานอกโรงเรียน และทบวงมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคร่วมเตรียมการ ดังนี้
 - 1) เป็นหลักสูตรเชิงสหวิทยาการและบูรณาการ “Interdisciplinary and Integrated” เน้นการเรียนการสอนเชิงประเมินผลวิจัย (Research Oriented) และการศึกษาปัญหา (Problem Based Learning) เป็นหลัก
 - 2) เป็นการศึกษาภาคทฤษฎี ร้อยละ 20 และปฏิบัติ ร้อยละ 80 โดยเน้นการปฏิบัติภาคสนาม เพื่อศึกษาหมู่บ้านและชุมชน และฝึกปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่
 - 3) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาสัมพันธ์ จำนวน 6 หน่วยกิต และหมวดวิชาเฉพาะด้าน จำนวน 21 หน่วยกิต โดยผู้รับทุนจะมีเอกสารตำราเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติจริง อาจารย์นิเทศก์ติดตามงานเดือนละ 4 ครั้ง 4 วัน

4) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา และคู่มือคณาจารย์ทั้งการ สอนภาคทฤษฎีและการนิเทศก์ภาคสนามในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 5 วันต่อสัปดาห์ มีอาจารย์สอน เสริมเดือนละ 2 วัน

3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและคณะกรรมการ ระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานและดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมดังนี้

1) ประชุมและสัมมนาคณะกรรมการส่วนกลาง และอนุกรรมการระดับจังหวัด เพื่อรับ ทราบรายละเอียดโครงการ และการจัดทำแผนการปฏิบัติโครงการร่วมกัน

2) สถาบันการศึกษาตาม โครงการ กำหนดคณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์นิเทศก์ และทำ ความเข้าใจหลักสูตรร่วมกัน

3) คัดเลือกนักศึกษาที่จะได้รับทุนการศึกษาดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ จำนวน 74,881 คน โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ เป็นผู้คัดเลือกจากนักศึกษาที่ด้อยโอกาสและยากจน นักศึกษาจะได้รับทุนการศึกษาเป็น รายเดือน เดือนละ 6,360 บาท ระยะเวลา 10 เดือน และต้องจ่ายค่าเรียนเดือนละ 600 บาท โดย สถาบันการศึกษาในพื้นที่จะเป็นผู้จ่ายทุนการศึกษานักศึกษาในแต่ละเดือน

4) จัดปฐมนิเทศและฝึกอบรมนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ มีความรู้ ทักษะ และสามารถอยู่กับท้องถิ่นได้ เพื่อช่วยดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนให้เกิด ประสิทธิภาพ ติดตามประเมินผลนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีระบบและต่อเนื่อง วิจัยผลการดำเนินงานนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และให้คำปรึกษาสมาชิกกองทุนใน การจัดการทำกิจกรรม โครงการและแผนการใช้จ่ายเงินกู้

5) คณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์นิเทศก์ ติดตามและนิเทศ ช่วยเหลือนักศึกษาในพื้นที่ การปฏิบัติงาน

4. นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการ ปฏิบัติงานทุกราย 15 วัน รายเดือน และรายไตรมาส แก่คณาจารย์นิเทศก์ที่รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ กองทุน และให้มีการสัมมนารอบไตรมาสในระดับจังหวัด และระดับชาติ เพื่อนำปัญหามาปรับปรุง แก้ไข และรวบรวมเป็นรายงานตามนโยบายเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ เมื่อสิ้นสุดโครงการ (ครบ 1 ปี) นักศึกษาผู้รับทุนส่งรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นราย กองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองและผลรายงานวิจัยรายจังหวัด รายภาค และภาพรวมของนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. คำนึงวัดผลสำเร็จของโครงการ

- 1) จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
- 2) จำนวนบัณฑิตที่ว่างงาน มีรายได้
- 3) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

4) จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

1) มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ จากนักศึกษาที่ได้รับทุนทุก ๆ 15 วัน และ 1 เดือน เพื่อรายงานความก้าวหน้า ผลลัพธ์ ปัญหาอุปสรรคของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) มีการประชุมสัมมนา 3 เดือน ของคณะกรรมการส่วนกลาง และคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

1) บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน จะได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ เนื่องจากลักษณะของโครงการเป็นการให้ทุนฝึกอบรม โดยจ่ายเป็นเงินสดในอัตราเดือนละ 6,360 บาท จำนวนผู้รับทุน 74,881 คน ซึ่งทำให้ในแต่ละเดือนมีเม็ดเงินประมาณ 476 ล้านบาท หมุนเวียนและกระจายไปทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังมีค่าบริหารจัดการ มีการสัมมนาติดตามผลโครงการเป็นระยะ ๆ ทุก 15 วัน 1 เดือน และ 3 เดือน ซึ่งจะทำให้มีการจ่ายเงินนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงไปสู่ภาคธุรกิจการค้า บริการ และภาคประชาชน อันเป็นเศรษฐกิจฐานรากอย่างต่อเนื่องอื่น ๆ อีกมาก

2) ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียน มีการเรียนรู้ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสบการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป นอกจากนี้ยังมีโอกาสหางานได้ง่ายขึ้น และมีโอกาสได้รับการจ้างงานจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือ อบต. และสามารถนำประกาศนียบัตรไปใช้เป็นหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้

3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลจากการวิเคราะห์การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล เงินหนึ่งล้านบาทยังคงอยู่เพราะชาวบ้านยืมไปแล้วส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยบัณฑิตมว่างงานมีงานทำและได้ความรู้เพิ่มจากการเรียนในห้องเรียนรัฐบาลได้ทราบความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. **วิเคราะห์บริบท (Context Analysis)** เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

2. **วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input Analysis)** เริ่มที่นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา ประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครบัณฑิตเพื่อเข้าร่วมโครงการ

3. **วิเคราะห์กระบวนการของโครงการ (Process Analysis)** จัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการคณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้บัณฑิตศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา และปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถาม (บร.1 - บร.12) ในการเก็บข้อมูลคณาจารย์ นิเทศก์ ติดตามและนิเทศก์ ช่วยเหลือนักศึกษาในพื้นที่การปฏิบัติงานและนักศึกษาต้องรายงาน ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่คณาจารย์นิเทศก์

4. **วิเคราะห์ผลของโครงการ (Output Analysis)** เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้ว จำนวนเงิน กองทุน 1 ล้านบาทยังอยู่ บัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้ เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนมีการเรียนรู้ ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสพการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มี

อยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจำนวนรายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและ
รายงานผลการวิจัยในรูปแบบของสารนิพนธ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษา
รายการเฉพาะซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการ
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้
ดังที่ระบุไว้แล้วในวัตถุประสงค์ในบทที่ 1 เพราะฉะนั้นในบทที่ 3 จึงมี 7 ด้าน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา
5. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธี และตัวแปรที่ศึกษา
6. ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์
7. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปรตามวัตถุประสงค์ 4 ประการ
 - 7.1 เพื่อทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
 - 7.2 เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง
 - 7.3 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบในการประเมิน

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจ โดยได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

(1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบ

สะสมทุน เป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามแผนภูมิข้างต้นนี้

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงาน ผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. การสำรวจอย่างมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน
14. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบการประเมิน แบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

2.1.1 ตัวชี้วัด ของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

- (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

- (1) กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด โดยการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าใช้อะไรเป็นตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูลบริบทภายในหมู่บ้าน
- (2) กำหนดแหล่งข้อมูล โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลซึ่งจะพิจารณาจาก สิ่งที่ต้องการจะทราบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
- (3) เลือกกลุ่มตัวอย่าง จากสมาชิกในหมู่บ้าน เช่น จากคณะกรรมการกองทุนสมาชิกผู้กู้ และสมาชิกคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน
- (4) เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการและพิจารณาว่าวิธีไหนจะเหมาะสมที่สุด เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ
- (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมจากสถานการณ์จริง โดยได้มีการวางแผนและเตรียมการก่อนทำการเก็บข้อมูล เช่น การจัดเวทีประชาคม การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม

2.2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- (1) การสังเกต (Observation) และบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตจากพฤติกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย (สมาชิก) โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ
- (2) การสัมภาษณ์ (Interview) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่มตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) โดยการสนทนากับคณะกรรมการกองทุน สมาชิกในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิกกองทุน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้น จะมีทั้งการสัมภาษณ์เพื่อการทราบในสิ่งที่กำหนด ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและการสัมภาษณ์เรื่องทั่วไป

(3) การอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Dessionion) จากการจัดเวทีชาวบ้าน
เวทีประชาคม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดโดยรวมและความต้องการที่หลากหลายของคนใน
ชุมชน

(4) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ
ใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูลหาข้อมูลที่ต้องการ

2.2.3 การสังเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์เพื่อประเมินโครงการจะใช้ทั้งวิธีแบบเชิงปริมาณและ เชิง
คุณภาพโดยที่

(1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantiative Data) เป็นการสังเคราะห์
ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้ เช่น รายได้
ของชาวบ้าน อายุ เพศ เป็นต้น และค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เป็นต้น

(2) การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นสังเคราะห์ข้อมูล
ที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การ
ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ เช่น ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และ ชุมชนเมือง เป็นต้น โดยใช้อัตราส่วน ร้อยละ ตาราง ในการวิเคราะห์

3. ตัวชี้วัด บริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท (C)

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น
ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 ความยากจนของประเทศ

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล่มสลายของ

ท้องถิ่นชนบท

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2 สภาพปัจจุบัน

1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

1.4 ด้านวัฒนธรรม

1.5 ข้อมูลด้านการปกครอง

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้

3.4 หนี้ภายนอกระบบของผู้กู้

3.3 อาชีพหลักของผู้กู้

3.4 รายได้ของครอบครัว

3.5 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

- 2.5 ผู้สมัครขอกู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยหาตลาด
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร
 - (1) จำนวนผู้กู้
 - (2) ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - (1) จำนวนผู้ที่กู้ได้
 - (2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - (3) การขยายกิจการของผู้กู้
 - (4) การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - (1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - (2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
 - (3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
 - (4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกันตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้น
 - (1) ความยากจนของประเทศ
 - (2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- (3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- (4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- (5) ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- (6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล้มสลายของท้องถิ่นชนบท
- (7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

- (1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- (2) สภาพปัจจุบัน
- (3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- (4) ด้านวัฒนธรรม
- (5) ข้อมูลด้านการปกครอง

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- (1) ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว
- (2) ทรัพย์สินของผู้ดูแลและเครือญาติ
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล
- (4) หนี้้นายทุนนอกระบบของผู้ดูแล
- (5) อาชีพหลักของผู้ดูแล
- (6) รายได้ของครอบครัว
- (7) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2. วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่น ๆ
- 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี

3.4 การทำบัญชี

3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- (1) รายได้เป็นเงิน
- (2) ผู้กู้อได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- (1) ผู้กู้อได้ขยายกิจการ
- (2) ผู้กู้อได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้า

ด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- (1) ผู้กู้อมีการพึ่งตนเอง
- (2) ผู้กู้อมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- (3) การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้อแต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้อชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้อประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้อชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ ที่ให้กับผู้กู้อ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการดำเนินกิจการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้กู้อที่ทำการเดียวกันให้คิดกระบวนการวิธีทำงาน (Work Procedure) ที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ เช่นหน่วยระบบในทำ

อาชีพที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้าๆ กระบวนการ และผลผลิตที่ดีนั้นจะต้องทำอย่างไร โดยทำการพิจารณาตัวแปรดังต่อไปนี้

กลุ่มอาชีพปลูกพืชไร่

ผู้รู้จำนวน 110 ราย กระบวนการทำงานมีดังนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
 - 1.1 ดินมีความอุดมสมบูรณ์
 - 1.2 พันธุ์พืชที่ดี
 - 1.3 มีน้ำตลอดฤดูกาล
 - 1.4 เกษตรกรมีความรู้เอาใจใส่
 - 1.5 เงินทุนเพื่อการผลิต
2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่
 - 2.1 การเตรียมพื้นที่
 - 2.2 การคัดเลือกพันธุ์พืชที่ดี
 - 2.3 การดูแลใส่ปุ๋ยในเวลาและปริมาณที่เหมาะสม
 - 2.4 การกำจัดวัชพืชและป้องกันโรคพืช
3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และ ปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
 - 3.1 การดูแลเอาใจใส่สม่ำเสมอทุกขั้นตอน
 - 3.2 การเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสม
 - 3.3 การเก็บเกี่ยวโดยวิธีการที่เหมาะสม
 - 3.4 ราคาผลผลิตดี

กลุ่มอาชีพเลี้ยงสุกร

ผู้รู้ จำนวน 11 ราย กระบวนการทำงานมีดังนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
 - 1.1 สุกรพันธุ์ดี
 - 1.2 โรงเรือนขนาดเหมาะสม
 - 1.3 เกษตรกรมีความรู้เอาใจใส่
 - 1.4 เงินทุนเพื่อการผลิต
2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่
 - 2.1 การคัดเลือกพันธุ์สุกร

- 2.2 การให้อาหารสดและอาหารชิ้น
- 2.3 การทำวัคซีนป้องกันโรค
- 2.4 การทำความสะอาดโรงเรือน
3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
 - 3.1 การดูแลเอาใจใส่สม่ำเสมอทุกขั้นตอน
 - 3.2 สุกรเจริญเติบโต ได้น้ำหนักเป็นที่ต้องการของตลาด

6. ข้อจำกัดในการทำสารนิพนธ์

ข้อจำกัดในการทำสารนิพนธ์มีดังนี้

- 6.1 ข้อมูลเป็นข้อมูลจริงจากพื้นที่กรณีศึกษา
- 6.2 รูปแบบเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 6.3 ข้อมูลในสารนิพนธ์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา หมู่บ้านซับไต้

7. การแจกแจงตัวแปรและค่าของตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์นี้ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี้อย่างส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรของตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 5 มาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และมีตัวแปรใหม่ ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของตอนที่ 6 พร้อมกันนี้จึง แสดงลักษณะของค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน

- รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่ง
กองทุนใด
- 2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ
กองทุนหมู่บ้าน
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
 - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
 - อื่น ๆ ใน บร. 3
- 3. ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและ
รายได้
 - อื่น ๆ ใน บร. 3
- 4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน
 - การพัฒนาอาชีพ
 - มีการสร้างงาน
 - มีการสร้างรายได้
 - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
- 5. แนวโน้มความเข้มแข็งและ
อยู่รอดของกองทุน
 - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
 - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัคร
เป็นสมาชิกกองทุน
 - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 2 (ข้อ 1- 12)
- 6. ยอดเงินในปัจจุบันของ
กองทุนหมู่บ้าน
 - จำนวนสมาชิกกองทุน
 - จำนวนเงินออมและเงินทุน
 - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2. การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบ
กองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงาน	- มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก

- มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
 - มีการรับเงินฝาก
 - มีการระดมทุนเงินฝาก
 - มีระเบียบการกู้และขอทุน
 - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
 - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
4. การตัดสินเงินกู้
- มีการจัดสรรผลประโยชน์- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
 - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
 - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจในเรื่อง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. มีการปฏิบัติในเรื่อง
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินงานของผู้กู้
- อื่น ๆ ในแบบ บร. 1 (ข้อ 5.6)

7. ตัวแปรอื่น ๆ ในแบบ บร. 1 (ข้อ 5.6)

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึงรวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมามีมาในอนาคต

ตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน
ระดับของกองทุนโดยรวม

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
 - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการสมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.2 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมี มากนักน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพป่า - สภาพดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 2.1- 2.8)
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากร ทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.1, 3.2,4)
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - มีโบราณสถาน - โบราณวัตถุ - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5) - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5.7)
2.4 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน - จำนวนผู้จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
2.5 อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.2,3.5,5)	
3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู่	
1.1 การเกษตร	- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5

- 1.2 คำขาย - จำนวนผู้ผู้ที่ดำเนินการอย่างยั่งยืน
- 1.3 การบริการในชุมชน
- 1.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 1.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน - อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1 (ข้อ 6.3)
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่อง การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อม	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบล

โยงก์บงค์กรภายในชุมชน

หนึ่งผลิตภัณฑ์

- มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล
ที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

4. อื่น ๆ แบบรายงาน บร. 8

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

- ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร. 2

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ยกย่องคนทำดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีความยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษาวิจัยรับผิดชอบ

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

- สรุปประเด็นต่าง ๆ ตามทัศนะของประชาชน
ในชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษาวิจัยรับผิดชอบตาม
แบบรายงาน บร.7

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจของประเทศไทย ตกต่ำและวิกฤตเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลต้องกู้หนี้ยืมเงินจากต่างประเทศเพื่อสู้วิกฤตเศรษฐกิจของไทย แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุสำหรับประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเกษตรกรรมนั้นค่อนข้างจะเป็นกลุ่มที่ยากจนและน่าเป็นห่วงอย่างมาก เพราะผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มานั้นมีราคาที่ตกต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประเทศต้องตกอยู่ในความยากจน

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

SME คือ ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางโดยย่อมาจาก Small and Medium Enterprises เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น อีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจนเพราะเห็นว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้ SME จึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิม แต่จะต้องมีลักษณะใหม่ คือ

- (1) เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาท โชน และดอลลาร์ โชน
- (2) ต้องเป็น SME ที่ผลผลิตมีดี โชน และมีคุณภาพที่ตลาด โลกต้องการ และยอมรับได้

(3) จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่เป็นสากลโดยมีหุ้นส่วนผู้บริหารมาจากที่ใดก็ได้ของโลก ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็น เจ้าของร่วมเสีย

- (4) จะต้องมีความเข้าใจตลาดของตนอย่างแท้จริง
- (5) จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด
- (6) จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้อง ไม่มองหา

แหล่งเงินทุนในประเทศ เท่านั้น

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกเสื้อผ้า ซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับการรับซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เพราะส่วนใหญ่สินค้าที่ซื้อเข้ามาจะเป็นจำพวกสินค้าสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันดิบ รถยนต์ ซึ่งแต่ละปีไทยเสียดุลทางการค้ามาก ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ดังนั้น ทางที่ดีต้องลดการขาดดุลการค้าโดยการประหยัดเพื่อการซื้อสินค้าจากต่างประเทศจะได้ลดน้อยลงอาจทำให้สภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดน้อยลงก็ได้

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่เลวลงเป็นอันมากเนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักรักษาสมดุลทางธรรมชาติ ยิ่งในเขตเมืองหลวงสภาวะมลพิษทางอากาศยิ่งทวีคูณมาก ผู้คนเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ทั้งโรคภูมิแพ้ โรคหอบ โรคหืด ฯลฯ และในต่างจังหวัดก็มีการตัดไม้ทำลายป่ากัน บุกรุกที่ป่าสงวน ทำให้อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อน้ำแล้งก็แล้งจัดถ้าอยากให้ประเทศมีสภาวะเหมือนเดิมทุกคนในประเทศต้องร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องและรักษาสมดุลธรรมชาติ และต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติกันเหมือนที่เคยเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

1.5 ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่าง ๆ โคนการกู้ยืมเงินจากนายทุน และแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนก็ไม่มีการลงทุนในการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่กู้เงินมาไม่มีเงินคืนทำให้เกิดความเดือนร้อนจากการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนไปจะเกิดผลกระทบตั้งแต่สังคมในเมืองผู้คนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก มีการแก่งแย่งชิงดีกัน สภาวะครอบครัวจากขยามาเป็นครอบครัวเดี่ยวเมื่อเมืองใหญ่คือแหล่งทำมาหากิน ทำให้ผู้คนในชนบทหันเหเข้ามาหางานทำในเมืองกันมากขึ้นเป็นเหตุให้ท้องถิ่นไม่มีผู้คนอยู่ ทำให้สังคมในท้องถิ่นเกิดการล่มสลาย การเป็นอยู่ของท้องถิ่นเปลี่ยนไปคนหนุ่มสาวในวัยแรงงาน ออกไปหางานทำยังเมืองใหญ่ เหลือไว้แต่เด็กกับคนชราที่อยู่เฝ้าบ้านเพียงลำพัง และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ถ้าสังคมไทยยังเป็นอยู่อย่างนี้

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้คนไทยเปลี่ยนแปลงการเป็นอยู่อย่างมาก โดยหันมานิยมวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการกิน , การแต่งตัว , การดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งค่านิยมนี้ทำให้คนไทยต้องเสียดุลทางการค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าบางประเภทสิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่ผิด ๆ ถ้าคนไทยมองย้อนกลับมาและใช้ชีวิตเหมือนเดิมที่ปู่ย่าเราได้ปฏิบัติกันมานาน ประเทศไทยก็คงไม่เป็นหนี้สินต่างประเทศมากมายขนาดนี้ก็ได้

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านซับใต้

1. ที่มาของชื่อหมู่บ้านซับใต้

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน คือมีน้ำซับอยู่สองแห่ง ที่สามารถใช้บริโภคได้ คือ ซับน้ำเหนือ และซับน้ำใต้ ชาวบ้านนิยมมาดักน้ำที่ซับใต้ ปัจจุบันทำเป็นอ่างน้ำแบบปิด และใช้ทำเป็นประปาหมู่บ้านซับใต้ และนั่นจึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน “ซับใต้”

2. คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านซับใต้

เริ่มมีกลุ่มคนอพยพเข้ามาอยู่เมื่อปี พ.ศ. 2494 หรือเมื่อประมาณ 60 ปี โดยคนกลุ่มแรกที่เข้ามา ได้แก่ นายเลื่อน พรหมเมตตา นายบุญ ดาวงศ์ษา นายธุ่น สุดจันทิก และนายอุ้น สือจันทิก โดยนายเลื่อน และนายบุญ อพยพมาจากแก่งขี้ จังหวัดชัยภูมิ ส่วนนายธุ่น และนายอุ้น อพยพมาจาก ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สาเหตุที่พากันมาที่บ้านซับใต้คือต้องการมาทำมาหากิน ประกอบอาชีพ เพราะบริเวณบ้านซับใต้มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ถือได้ว่าเป็นดงพญาเย็นแหล่งที่สอง อาชีพที่พากันทำในในระยะเริ่มต้นคือ ถากเสาไม้ขาย และปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และข้าวโพด และต่อมาได้มีอาชีพเผาถ่านขาย แต่ในปัจจุบันป่าไม้ได้หมดไปแล้วเหลือแต่ป่าไม้ชุมชน 60 ไร่ ที่ชาวบ้านอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานสืบทอดกันไปในอนาคต

2.1 สภาพปัจจุบัน

1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน

บ้านซับใต้ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. อาณาเขตติดต่อ

บ้านซับใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จด	บ้านหนองสองห้อง	ตำบลโรงใหญ่	อำเภอสีคิ้ว
ทิศใต้	จด	บ้านหนองแวงน้อย	ตำบลกฤษณา	อำเภอสีคิ้ว

ทิศตะวันออก	จุด	บ้านวังโรงน้อย	ตำบลกฤษณา	อำเภอสีคิ้ว
ทิศตะวันตก	จุด	บ้านลำบ้านใหม่	ตำบลหนองหญ้าขาว	อำเภอสีคิ้ว

3. การคมนาคม

การเข้าสู่หมู่บ้านซับไต้ หมู่ที่ 7 ตำบลกฤษณา มีเส้นทางจำนวน 2 เส้น

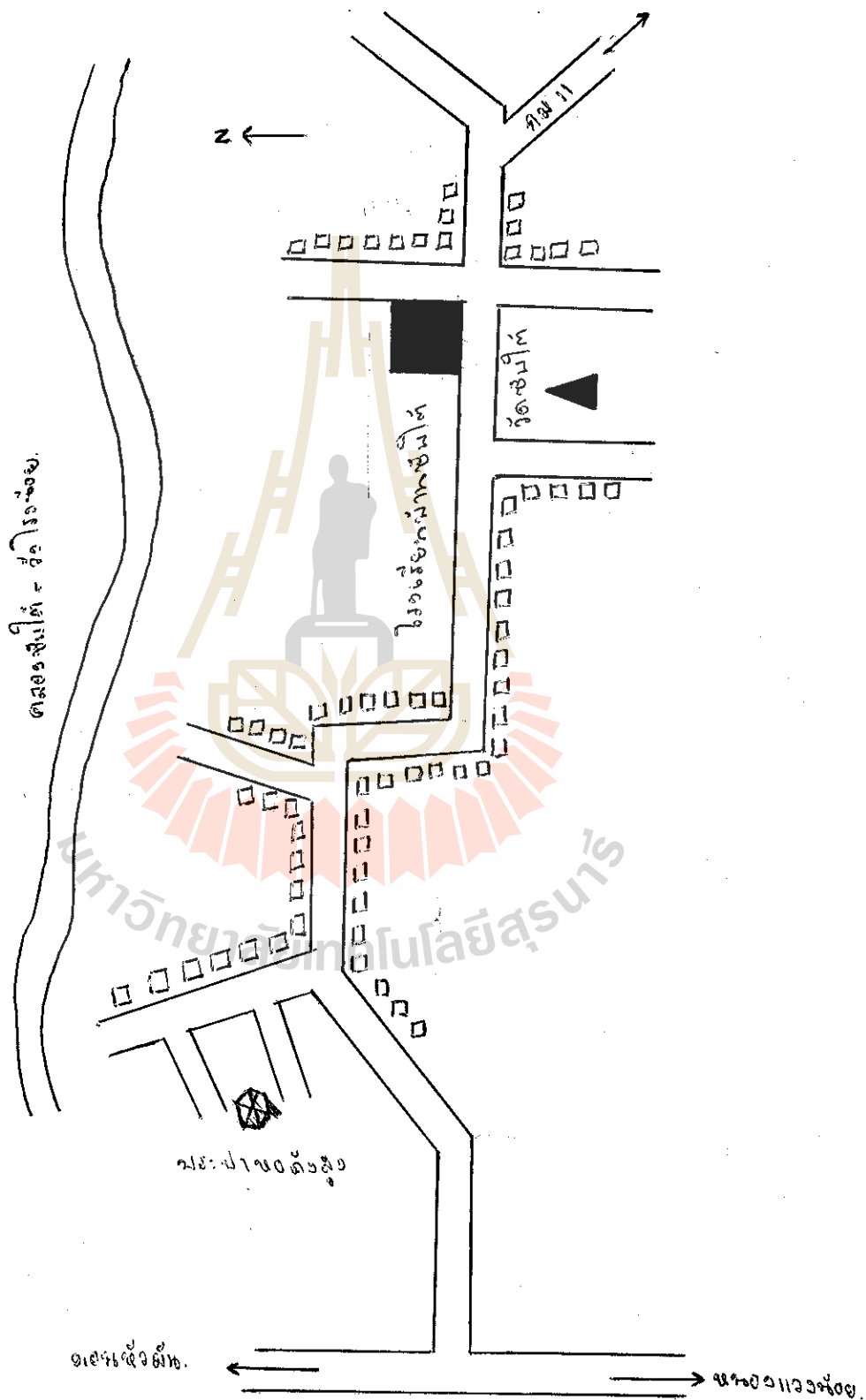
1. แยกเข้าทางกิโลเมตรที่ 9 เข้าไปอีกจำนวน 7 กิโลเมตร จะถึงบ้านหนองแวงแยกเขตทางบ้านหนองแวงเข้าไปเป็นถนนลูกรังอีก 10 กิโลเมตร จะถึงหมู่บ้านซับไต้

2. แยกเข้าทางทางกิโลเมตรที่ 13 เข้าไปอีก 7 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรัง จะถึงบ้านวังโรง แยกซ้ายมือเข้าไปอีก 4 กิโลเมตร จะถึงหมู่บ้านซับไต้

การเดินทาง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยรถยนต์ และรถโดยสารประจำทางมีเข้าหมู่บ้านวันละ 2 เที่ยวการติดต่อภายในหมู่บ้าน มีถนนหลักในหมู่บ้าน จำนวน 1 สาย จากทิศตะวันออกจดทิศตะวันตกของหมู่บ้าน

แผนที่หมู่บ้านซบใต้

4. ลักษณะประชากร

จากการสำรวจหมู่บ้านซำใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลกฤษณา อำเภอสี่คิ้ว จังหวัด นครราชสีมา มีจำนวน 160 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 979 คน เป็นชาย 485 คน หญิง 494 คน อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีพื้นที่ 7,300 ไร่ พื้นที่นา 1,250 ไร่

จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	485	49.54
- หญิง	464	50.46
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	38	3.88
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	43	4.39
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	75	7.66
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	92	9.39
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	103	10.52
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	511	52.19
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	54	5.51
60 ปี ขึ้นไป	62	6.33
รวม	979	100

ผลการจำแนกจำนวนประชากรจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในหมู่บ้านช่วงอายุระหว่าง 18 - 50 ปี มีจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและครอบครัว เพราะ ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน ส่วนระดับการศึกษาจะเห็นได้ว่าในหมู่บ้านมีการศึกษาในระดับที่ต่ำมาก

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว
1,000 - 5,000	-
5,001 – 10,000	-
10,001 – 20,000	20
20,001 - 30,000	25
30,001 – 50,000	60
50,001 – 100,000	55

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่า มีความเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

4. แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำ	จำนวน	ตลอดปี
สระน้ำ	1	/
ห้วย	1	/
ฝายกั้นน้ำ	1	/
บ่อน้ำตื้น	1	/
บ่อน้ำบาดาล	1	/
หนองน้ำ	1	/
คลอง	1	/

การใช้จะเห็นว่าบ้านซับใต้ หมู่ที่ 7 มีน้ำใช้ตลอดปีซึ่งเป็นผลดี แต่ไม่เพียงพอต่อการเกษตร

2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน

1.1 อาชีพหลัก คือ

1.1.1 เกษตรกรรม ได้แก่

(1) มันสำปะหลัง

(2) ข้าวโพด

(3) อ้อย

(4) ข้าว

1.1.2 เลี้ยงสัตว์ ได้แก่

(1) วัว

(2) เป็ด

(3) สุกร

(4) ควาย

(5) ไก่พื้นเมือง

1.2 อาชีพรอง คือ

1.2.1 ค้าขาย ได้แก่

(1) ขายของชำ

(2) ร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์

3. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 7,300 ไร่

- ที่นา 1,250 ไร่

- ที่ไร่ 6,050 ไร่

มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมดหมู่บ้านปีละ จำนวน 537 เกวียน

(1) ไม่มีขาย

(2) เก็บไว้รับประทาน 537 เกวียน

4. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

จำนวน 1-5 ไร่ มีจำนวน - ครอบครัว

6-10 ไร่ มีจำนวน - ครอบครัว

11-12 ไร่ มีจำนวน - ครอบครัว

21-50 ไร่ มีจำนวน 105 ครอบครัว

50 ไร่ขึ้นไป มีจำนวน 55 ครอบครัว

การประกอบอาชีพ

(1) ทำนา	155	ครอบครัว
(2) ทำไร่	150	ครอบครัว
(3) ค้าขาย	10	ครอบครัว
(4) รับจ้าง	5	ครอบครัว

3.3 ประเภทการทำนา

(1) นาดี 3.200 ไร่

5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน

มีในหมู่บ้านฉบับได้มีแต่ยังไม่เปิดทำการ

6. โรงเรียนในหมู่บ้าน

6.1 จำนวนครู 7 คน แยกออกเป็นครูที่สอนจบวิชาต่างๆดังนี้

วิชาเอก	ประถมศึกษา	จำนวน	3	คน
วิชาเอก	สังคม	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	บริหารศึกษา	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	ศิลปศึกษา	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	ปฐมวัย	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	ชีววิทยา	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	ภาษาไทย	จำนวน	1	คน

6.2 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถมศึกษา

ชั้นอนุบาล 1	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	22	คน
ชั้นอนุบาล 2	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	36	คน
ชั้น ป.1	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	19	คน
ชั้น ป.2	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	19	คน
ชั้น ป.3	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	20	คน
ชั้น ป.4	มี	1	ห้อง

	มีเด็ก	20	คน
ชั้น ป.5	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	22	คน
ชั้น ป.6	มี	1	ห้อง
	มีเด็ก	37	คน

โรคที่เจ็บป่วย

(1) โรคไขเลือดออก

(2) พิกการ เช่น พิกการทางสมอง หู

สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย

(1) ศูนย์สาธารณสุขหมู่บ้าน

(2) โรงพยาบาลสีคิ้ว

2.4 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ

ชาวบ้านซับใต้ ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาของชาวบ้านจะมีลักษณะเป็นแบบศาสนาสืบทอด คือ นับถือกันตามบรรพบุรุษ วัดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ สำหรับความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เชื่อว่านรก – สวรรค์ มีจริง วัดและศาสนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวบ้านซับใต้

บ้านซับใต้มีวัด จะไปทำบุญที่วัดบ้านซับใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลกฤษณา ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของบ้านซับใต้ พระที่วัดซับใต้ มีอยู่ทั้งหมด 3 รูป และมีภาษาพื้นบ้าน คือ ภาษาโคราช และภาษาอีสาน

ชาวบ้านซับใต้ มีประเพณีที่สมาชิกภายในหมู่บ้านได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานบุญประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับงานประเพณีที่สำคัญมีดังนี้

(1) เดือนสาม หรือ เดือนกุมภาพันธ์ มีประเพณีที่เรียกว่า “บุญผดุง” หรือ “บุญมหาชาติ” ซึ่งเป็นงานที่ใหญ่มีการประดับวัดด้วยก้านกล้วย ต้นอ้อย ตกแต่งให้เหมือนเป็นป่า ชาวบ้าน จะพากันไปทำบุญที่วัดอย่างพร้อมเพรียงกัน ซึ่งมีความเชื่อกันว่าการทำบุญในวันนี้จะทำให้ได้พบกับพระศรีอริยเจ้าในชาติหน้า และจะมักเดินขบวนซึ่งจะเรียกกันว่า “แห่กระร่อน” ซึ่งจะเดินเรียรายเงินไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อนำเงินไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อนำเงินไปบูรณวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานบุญที่ชาวบ้านมีความสุขสนุกสนานรื่นเริง

(2) เดือนห้า หรือเดือนเมษายน มีประเพณีสงกรานต์ หรือปีใหม่ของชาวไทย มีการรดน้ำ คำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นการขอพรปีใหม่ และเป็นศิริมงคลกับตัวเอง การสงฆ์พระ ทำอาหารคาวหวานไปทำบุญที่วัด มีการสาดน้ำกันระหว่างคนภายในหมู่บ้าน และคนจากที่อื่น ซึ่งทำให้ชาวบ้านมีความสุขสนุกสนานจริง

(3) เดือนแปด หรือ เดือนกรกฎาคม ทำบุญเข้าพรรษา ชาวบ้านจะทำบุญโดยการถวายเทียนเข้าพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝน และเครื่องอัฐบริวารที่จำเป็นเพื่อใช้ระหว่างจำพรรษา 3 เดือน และชาวบ้านยังให้ลูกหลานที่อยู่ในช่วงเป็นหนุ่มบวชในช่วงนี้ด้วย

(4) เดือนสิบเอ็ด หรือ เดือนตุลาคม ทำบุญออกพรรษา ชาวบ้านจะทำบุญโดยมีการทอดผ้าป่า และกฐินเข้าวัด เพื่อสร้างบุญกุศล จะได้พบพระศรีอริยเจ้าในชาติหน้าเพื่อนำเงินไปบูรณะวัด ที่สึกหรอลงไป

ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี (เช่น ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อและประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณีบุญ เป็นต้น)

(1) นายชวด ฝีมือสาน อายุ 58 ปี เชี่ยวชาญด้าน คำสอนทางศาสนา ประสพการณ์ 10 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้

บ้านเลขที่ 77/11 หมู่ที่ 7 บ้านซำใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

(2) นายบุญมา สิงห์จันทิก อายุ 75 ปี เชี่ยวชาญด้าน การประยุกต์ ประเพณีบุญพื้นบ้าน ประสพการณ์ 20 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้

บ้านเลขที่ 30 หมู่ที่ 7 บ้านซำใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

(3) นางทองศรี เปาะจันทิก อายุ 75 ปี เชี่ยวชาญด้าน การประยุกต์ ประเพณีบุญพื้นบ้าน ประสพการณ์ 20 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้

บ้านเลขที่ 10/11 หมู่ที่ 7 บ้านซำใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)

ชาวบ้านบ้านซำใต้ ทั้งหมดนับถือศาลปู่ตา ซึ่งตั้งอยู่กลางบ้านซำใต้ ชาวบ้านจะจัดพิธีกรรมขึ้นในเดือนห้าหรือเดือนเมษายน คือ ก่อพระทรายกลางบ้านเพื่อเป็นสิริมงคลกับตัวเอง และหมู่บ้านซำใต้

2.5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์ กระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ฯลฯ

1.1 ถนน

จากอำเภอสีคิ้ว มีถนนเข้าถึงบ้านซำใต้ 1 เส้น ทางถนนสายสีคิ้ว –ด่านขุนทดไป ถึงกิโลเมตรที่ 9 แยกซ้ายมือเข้าไปอีก 7 กิโลเมตร จนถึงแยกบ้านหนองแวงเข้าไปอีก 10 กิโลเมตร จะถึงหมู่บ้านซำใต้ จากแยกหนองแวง สภาพถนน มีสภาพเป็นลูกรังปนทราย

เส้นที่ 2 แยกที่กิโลเมตรที่ 13 แยกซ้ายมือเป็นถนนลูกรังเข้าไป 7 กิโลเมตร จนถึงบ้านวังโรง แยกซ้ายมือ เข้าไปอีก 3 กิโลเมตร จะถึงบ้านซำใต้ ถนนในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง สร้างเมื่อปี พ.ศ.2541 ยาว 800 เมตร

1.2 ไฟฟ้า

ไฟฟ้า เข้าสู่หมู่บ้านซำใต้เมื่อปี พ.ศ. 2531 ปัจจุบันชาวบ้านซำใต้ มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน

(1) ตู้เย็น	82	เครื่อง
(2) พัดลม	160	เครื่อง
(3) เครื่องปรับอากาศ	-	ครัวเรือน
(4) หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	160	เครื่อง
(5) ทีวีสี	143	เครื่อง
(6) ทีวีขาวดำ	7	เครื่อง
(7) โทรศัพท์	5	เครื่อง
(8) หอกระจายข่าว	2	แห่ง

รวมเครื่องใช้ไฟฟ้า 559 เครื่อง หอกระจายข่าว 2 แห่ง

1.3 ประปาหมู่บ้าน

แหล่งน้ำ ในหมู่บ้านซำใต้ มีอยู่ 1 แห่ง คือ ห้วยยางกลาง ซึ่งตั้งเป็นประปาหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2538 ซึ่งได้ตั้งน้ำมาจากห้วยยางกลาง ซึ่งชาวบ้านจะรวมกลุ่มเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำ

จัดตั้งเงินทุนเพื่อที่จะซื้อ เครื่องสูบน้ำ เพื่อที่จะสูบน้ำมาจากห้วย มาเป็นน้ำประปาในหมู่บ้าน มีครอบครัวที่ใช้น้ำประปา 160 ครอบครัว ขนาดของห้วยน้ำากลาง กว้าง 5 กิโลเมตร กว้าง 40 เมตร ลึก 3 เมตร สามารถกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปีและยังสามารถช่วยเหลือการเกษตรกรที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ๆ ให้สามารถดึงน้ำจากฝายมาใช้ในการเกษตรได้ แหล่งน้ำที่ใช้ในบ้านซับใต้มีเพียงแห่งเดียว ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักของหมู่บ้านซับใต้ระบบสาธารณสุขโลก

1.1 การสื่อสาร

ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ มีแต่โทรศัพท์มือถือ

1.2 หอกระจายข่าว

หอกระจายข่าวบ้านซับใต้ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2542 มีอยู่จำนวน 1 แห่ง ที่บ้านผู้ใหญ่บรรจง บำรุงจิต

1.3 ศาลาประชาคม

ไม่มีศาลาประชาคมประจำหมู่บ้านซับใต้ จะใช้ศาลาวัด หรือไม่ก็ หน้าบ้านผู้ใหญ่บ้าน

2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ สภาพที่ดิน ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์

2.1 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะบ้านซับใต้ มีพื้นที่ ป่าไม้ชุมชน จำนวน 60 ไร่โดยมีการดูแลของชาวบ้านซับใต้เป็นป่าไม้เบญจพรรณ เช่น ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แถว ไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้แดง เป็นต้น สภาพต้นไม้ในปัจจุบัน ไม้มีขนาดโตสูง มากกว่า 5 เมตร

2.2 สภาพที่ดิน ของบ้านซับใต้ มีดังนี้

สภาพที่ดิน

ลักษณะทางกายภาพของชุดดินบ้านซับใต้ ชื่อชุดดิน Rev3 ร้อยเอ็ด มีปูนปนอยู่ในดินชั้นล่าง จัดอยู่ในกลุ่มชุดดินหมายเลข 18

1. สภาพที่ดิน

ก. สภาพพื้นที่ รายเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ

ข. สภาพพื้นที่ ความลาดชัน 0-2%

2. ชั้นความลึกของดิน

ก. ชั้นความลึกของดินลึก

3. เนื้อดิน

- ก. เนื้อดินชั้นบน ดินร่วนปนทราย
- ข. เนื้อดินชั้นล่าง หรือดินเหนียว ในดินล่าง และมีหินปะปนอยู่ในดินชั้นล่าง

4. สีดิน

- ก. ชั้นบน ดินสีน้ำตาล ปนเทา หรือสีเทาอ่อน
- ข. ชั้นล่าง สีเทาปนชมพู หรือสีน้ำตาลอ่อน สึกไปเป็นสีเทาอ่อน มีจุดปะสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง หรือน้ำด่างเข้ม

การระบายน้ำของดิน

- ก. การระบายน้ำของดิน ค่อนข้างเร็ว
- ข. ลักษณะการแช่แข็งของน้ำ มีน้ำแช่แข็งอยู่ในช่วงฤดูฝน 3 – 4 เดือน
- ค. ระดับน้ำในใต้ดิน ลึกมากกว่า 1 – 5 เมตร ในช่วงฤดูแล้ง

ข้อจำกัดทางกายภาพ

เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด อาจขาดน้ำได้ในช่วงฤดูแล้ง ความอุดม

สมบรูณ์ค่อนข้างต่ำ

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน
 - ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง
 - ทำนา

ความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ลักษณะทางเคมี ของดินชุด Rev3 ร้อยเอ็ด ที่มีหินปะปนอยู่ชั้นล่าง

1. ปริมาณอินทรีย์วัตถุ
 - ก. ดินบน มีปริมาณอินทรีย์วัตถุ ต่ำ
 - ข. ดินล่าง มีปริมาณอินทรีย์วัตถุ ต่ำ
2. ความสามารถในการและเปลี่ยนบรรจุบวก (CEC)
 - ก. ดินบน ความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวก ต่ำ
 - ข. ดินล่าง ความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวก ต่ำ
3. เปรอร์เซ็นต์ ธาตุ ที่เป็นต่าง
 - ก. ดินบน ธาตุที่เป็นต่าง ปานกลาง
 - ข. ดินล่าง ธาตุที่เป็นต่าง ปานกลาง
4. ปริมาณ ธาตุ ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์

- ก. ดินบน มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ ปานกลาง
 ข. ดินล่าง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ ต่ำ
5. ปริมาณ โปแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์
- ก. ดินบน มีปริมาณโปแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ ปานกลาง
 ข. ดินล่าง มีปริมาณโปแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ ต่ำ
6. ปฏิกริยา
- ก. ดินบน มีปฏิกริยาที่ 5.5 – 6.5
 ข. ดินล่าง มีปฏิกริยาที่ 5.5 – 7.0
7. การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- ก. ดินบน การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปานกลาง
 ข. ดินล่าง การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน ต่ำ

หมายเหตุ มีเนื้อดินบน เป็นดินร่วน ปนทราย ความลาดชัน 0 – 2 %

(ที่มา : กองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน เกษตรอำเภอสีคิ้ว 2543)

การเมืองการปกครอง

บ้านซำใต้ มีผู้ใหญ่บ้าน คือ นายบรรจง จิตรหาร ซึ่งได้รับคัดเลือกขึ้นเป็นผู้ใหญ่บ้านตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เข้ามาดำรง พ.ศ. 2538 อำนวยการปกครองในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายชื่อคณะกรรมการดังนี้

(1) นายบรรจง	จิตรหาร	ผู้ใหญ่บ้าน
(2) นายสังค์	ชัยชนะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
(3) นายสมควร	ศรีเพชร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
(4) นายถวิล	ประคิษา	อบต.
(5) นายอ้อต	สอนจันทิก	อบต.

ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านมีการประชุมกันทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง พร้อมกับประชุมชาวบ้านในหมู่บ้านด้วย การประชุมภายหลังจากที่ผู้ใหญ่บ้านไปประชุมที่อำเภอมา แล้วแจ้งให้กรรมการหมู่บ้าน สถานที่ประชุม คือ บริเวณ อาคารประชาคมหมู่บ้าน

นายบรรจง จิตรหาร ผู้ใหญ่บ้านบ้านซำใต้ เดิมเป็นคนบ้านซำใต้ ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยใจคอที่ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ชอบดูแลเอาใจใส่เพื่อนบ้านเป็นอย่างดี

โครงการของรัฐบาล

- (1) โครงการ ก่อสร้างถนน คสล.
โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล กฤษณา
เข้ามา พ.ศ. 2540
- (2) โครงการ ก่อสร้างถนนซ่อมแซมถนนลูกรัง
โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล กฤษณา
เข้ามา พ.ศ. 2541
- (3) งานดินเสริมถนนคอนกรีต
โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล กฤษณา
เข้ามา พ.ศ. 2543

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

(1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

ชาวบ้านมีความรู้และความสามารถมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย และได้นำความรู้มาประกอบอาชีพทั้งอาชีพเก่าและอาชีพใหม่ที่มีเข้ามาในปัจจุบัน เช่น ด้านเกษตรกรรม เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัวและสมาชิกภาพในครอบครัวและยังสามารถขยายอาชีพให้กับญาติพี่น้องได้อีกทาง

(2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย

ชาวบ้านมีทรัพย์สินของปู่ย่า ติดัด้วมาให้และมาประกอบอาชีพสร้างฐานะกันใหม่ก็มีจำนวนมาก

(3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้

ชาวบ้านมีหนี้สินมากมาจากเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสถาบันการเงินอื่น ๆ เพื่อนำเงินมาทำการเกษตรแต่ฝนก็ไม่ตกตามฤดูกาลทำให้ไม่ได้ผลผลิต จึงไปกู้ยืมเงินมาใช้หนี้และใช้จ่ายในครอบครัว

(4) อาชีพหลักของผู้กู้/อาชีพรอง

อาชีพหลักคือการทำไร่ ทำการเกษตร และอาชีพรองคือ เมื่อรอการเก็บเกี่ยวผลผลิตก็ทำงานโรงงานควบคู่กันไป

(5) รายได้ของครอบครัว

รายได้จากการทำงานและทำการเกษตรตลอดทั้งปีมีประมาณ 30,000-50,000 บาท ต่อหลังคาเรือน

(6) ประสพการณ์ในการดำเนินกิจการ

ชาวบ้านมีประสพการณ์มาก่อนในการทำกิจการและการเกษตรเป็นอาชีพดั้งเดิมจึงไม่มีอะไรยากในการประกอบอาชีพ

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

(1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลพอสมควร เพราะว่ามีการประชุมสัมพันธกันอย่างต่อเนื่อง ได้ข้อมูลจากการ สอบถามและการสัมภาษณ์

(2) เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

(3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยมี

(4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเพื่อ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดดอกผลนำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

(5) ผู้สมัครขอกู้ คือประชาชนในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียนคำร้องขอสมัคร เพื่อขอกู้เงินกองทุน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

(1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกจะต้องดูผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเขียน โครงการเพื่อขอกู้เงินของผู้กู้ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อปล่อยเงินกู้ และจะได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการร่วมกันสรรหาบุคคล ด้วยความยุติธรรม แต่ส่วนใหญ่จำนวนผู้ขอกู้ได้จะเป็นเครือญาติของคณะกรรมการเอง จำนวนเงินที่กู้ได้ไม่เท่ากัน วิธีการคัดเลือกโครงการยังไม่ชัดเจนอาจเกิดข้อกล่าวหาได้

(2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีในรูปแบบที่เรียบง่ายสามารถเข้าใจได้ดี สมาชิกสามารถเข้าใจง่ายเมื่อได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็น

หลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุม ผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้

(3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภทส่วนแล้ว ชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐานที่ติดอยู่แล้ว ทำกันเป็นครอบครัว ค่าใช้จ่ายต่ำ การทำธุรกิจของชาวบ้านจะเหมือนๆ กันทำให้ราคาตกต่ำเพราะของมีปริมาณมาก ฝีมือยังไม่ดีเท่าคู่แข่ง

(4) การช่วยหาลาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีขึ้นแต่มีข้อเสียคือบุคคลไม่เชื่อถือในฝีมือ

(5) การรับชำระหนี้ ทุกคนที่กู้เงินจะนำเงินมาส่งคืนที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำให้ทราบว่า มีใครที่ยังไม่ได้นำเงินมาส่งคืน แต่จะล่าช้าเพราะจะต้องรอผู้กู้นำเงินมาชำระคืนและไม่ปลอดภัยเนื่องจากถือเงินไว้มาก

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.2.3.1 ผลโดยตรง

(1) จำนวนเงินของผู้ให้กู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมด จำนวน 121 ราย เป็นเงิน 970,425 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 121 ราย เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้กู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาทที่ได้ปล่อยกู้ไปเป็นการหมุนเวียนในหมู่บ้านและเกิดรายได้กับกองทุนมีดอกเบี้ยจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุน ทำให้กองทุนเข้มแข็งและเป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 121 รายนั้น และได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบกิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการได้จริงทุกราย เนื่องจากเมื่อผู้กู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(2) ยอดเงินให้กู้ ให้สมาชิกกู้เป็นเงินทั้งหมด 970,425 บาท

(3) กองทุนสะสม/เงินออมทรัพย์ พบว่ามีสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 121 ราย และกองทุนหมู่บ้านมีทุนสะสมของหมู่บ้านทั้งสิ้น 8,511.55 บาท จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่า ผู้กู้นำเงินที่กู้ไปดำเนินกิจการตามปกติและนำไปขยายกิจการของตนเอง

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง

(1) จำนวนผู้ที่ได้ จำนวนผู้กู้ได้มีทั้งหมด 121 ราย จากสมาชิก 123 ราย

(2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านมีทั้งหมด 8,511.55 บาท

(3) การขยายกิจการของผู้กู้ นำเงินที่กู้ไปขยายกิจการ เช่น ทางการเกษตร นำเงินไปซื้อเมล็ดพันธุ์ และซื้อปุ๋ยเพิ่มเพื่อจะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

(1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่าการทำงานของคณะกรรมการมีความร่วมมือกันดีมีความสามัคคีกัน ในหมู่คณะทำให้กองทุนมีศักยภาพและเข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่น

(2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ มีเครือข่ายการเรียนรู้มีพอสมควรคือมีหน่วยงานของรัฐมาแนะนำข้อมูลให้กับชาวบ้าน บ้านซบได้เดือนละ 1 ครั้ง

(3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด การสร้างเครื่องมือทางการตลาดของผู้กู้ยังเป็น ไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม

(4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในการทำกิจกรรมของผู้กู้แต่ละระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ จปฐ. คือประมาณ 30,000-50,000 บาท/ปี ต่อครอบครัว ถือว่ากลุ่มผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

2.2 หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) ประสพการณ์ในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้พบว่า ผู้ส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปประกอบกิจกรรมล้วนแต่มีประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอย่างดี เช่น การทำการเกษตร ผู้กู้จะเตรียมสถานที่มีการคัดเลือกวัตถุดิบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การดำเนินกิจการของผู้กู้ถึงแม้จะมีประสพการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบอาชีพได้อย่างถูกวิธียังขาดการปรับปรุงกิจการบางอย่าง เช่น การตลาด การส่งเสริมแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่และตลาด เป็นต้น

(2) หนี้สินของผู้กู้และเครือข่าย ผู้กู้มีหนี้สินกันเกือบทุกครัวเรือนทั้งนอกระบบและของรัฐโดยชาวบ้านบอกว่านำเงินมาทำการเกษตรและเพื่อเพิ่มทุนทำการค้าขาย

(3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ชาวบ้านมีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตร ร้อยละ 80 เพราะอัตราดอกเบี้ยถูกและมีการพักหนี้ด้วยจึงทำให้ยากู้กันเป็นจำนวนมาก

(4) หนี้สินของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้กองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้กู้ร้อยละ 80 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐและร้อยละ 20 เป็นหนี้กับนายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง

(5) อาชีพหลักของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 20 ประกอบอาชีพค้าขายและอื่นๆ

(6) รายได้ของผู้กู้พบว่าผู้กู้มีเงินของกองทุนหมู่บ้านมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็ไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. นัก

(7) ประสบการณ์ในการดำเนินการ ผู้กู้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การเกษตร ด้านการตลาด

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้กู้ เช่น นำไปซื้อพันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์, ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ผู้กู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อยมากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้ผู้กู้ตามระเบียบรายละไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้องพิจารณากันยุ่งทำให้กลุ่มผู้กู้มีเงินจากการกู้ ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ

(2) สถานที่และวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการของผู้กู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรมีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกรายแต่วัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อทุกชนิดทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น

(3) เทคนิคการทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้เงินของกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการทุกรายแต่ขาดเทคนิควิธีการทำงาน และต้องการคำแนะนำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกมาก

(4) กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรร้อยละ 85 ขาดแคลนกำลังคนในการทำงานต้องจ้างคนงานในการประกอบอาชีพทั้งการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวกลุ่มค้าขายและอื่นๆ เป็นการใช้จ่ายจ้างงานผู้ประกอบและมีการจ้างงานในกิจการกลุ่มนี้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

(1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบกิจกรรมโดยการอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ทำนาต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาลซึ่งได้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย เช่น ใช้เครื่องเกี่ยวข้าวแทนแรงงานคน การทำกิจการข้างต้นนี้ต้องรอฤดูกาลก่อนไม่เช่นนั้นจะทำได้และการใช้เครื่องจักรถ้าใช้ไม่ถูกวิธีจะส่งผลเสียแก่ผลผลิตได้ เช่น อาจเกี่ยวข้าวได้ไม่ดีเท่าแรงงานคน

(2) การหาตลาดที่ดี ของผู้กู้เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีการประกอบอาชีพที่ต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม การหาตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(3) การหาวัตถุดิบที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะ เป็นสิ่งที่ช่วยให้สินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(4) การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลที่ไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกัน ทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

(5) การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้น มีวิธีดำเนินการกิจการของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพแต่อาจอาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

(1) รายได้เป็นเงิน จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6 - 7 เดือน หรือว่าเป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพ มีพื้นที่หรือมีจำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด แต่จะอยู่ในช่วง 20,000 - 30,000 บาท / ปี จะเห็นได้ว่าระยะในการได้ผลกำไรเป็นในรูปแบบของค่าตอบแทนนั้นจะใช้ระยะเวลาพอสมควร และจะได้เพียง 1 ครั้งต่อปี ถ้าในระยะที่รอไม่หาอาชีพเสริมก็จะมีรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

(2) ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินของบ้านทับม้า จะได้ผลตอบแทนเป็นในรูปแบบของค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากกว่าสิ่งของ

(3) ผลเป็นข้อเสียที่ดี ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ในจำนวนผู้กู้ทั้ง 121 รายนั้น ส่วนมากผู้กู้จะนำเงินกู้ไปเพิ่มทุนในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการเพราะเนื่องจากวงเงินที่ให้กุน้อย

(4) ผลที่เป็นความพอใจ พบว่าผู้กู้พอใจที่ได้เงินไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

(5) ผลการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ยังไม่มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น ของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

ขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนเองไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำและจากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าไม่มีการกลับคืนถิ่นของประชากร กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นเมื่อกลับมาได้เงินแล้วก็กลับไปดำเนินกิจการที่เดิม

3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

3.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

(1) เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด

จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และเป็นเงินทุนในการทำกิจการ เกิดการหมุนเวียนรายได้ การจ้างงาน มีดอกผลแล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ผู้ที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านราษฎรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำของหมู่บ้านให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วจึง ประสานความร่วมมือกันทั้งกำนัน แพทย์ประจำตำบล และพัฒนาการอำเภอ รวมถึงศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้มาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาสามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้ที่ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมากโดยมิได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีบางส่วนยังคงเป็นทาสเงินกู้ยืมอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ง่ายกว่า

การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะแก่การทำ การเกษตรจำนวนของประชากรเหมาะกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ตั้งขึ้นก่อนแล้ว ภายในหมู่บ้านไม่มีโรงเรียนและวัด แต่ก็สามารถเดินทางไปเรียนได้โดยสะดวกกลุ่มผู้กู้เงินกองทุน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามฤดูกาล

(2) เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- (1) การมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว
- (2) มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน
- (3) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- (1) การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- (2) สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจ

(3) เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อ การเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับ ประเทศ

พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้การดำเนินกิจการ และการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ตำบล และประเทศ

(4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านจัดได้ โดยการสุ่ม 90 ครัวเรือน ใน 160 ครัวเรือน

ตารางที่ 7 ความเข้มแข็งของชุมชน กองทุนหมู่บ้านระดับใต้ หมู่ที่ 7

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ใช้วัด
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	() ใช่ จำนวนครั้ง ครั้ง ต่อ 1 ปี (✓) ไม่ใช่
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อนมี...160.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน	จากปีก่อนมี.....160.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อนมี.....5.....กลุ่ม (✓) เพิ่มขึ้นเป็น.....1.....กลุ่ม () ลดลงเหลือ.....กลุ่ม (✓) เท่าเดิม
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อนมี.....5.....คน (✓) เพิ่มขึ้นเป็น.....979.....คน () ลดลงเหลือ.....คน () เท่าเดิม
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	(✓) ใช่ () ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	(✓) ใช่ () ไม่ใช่

จากตาราง ความเข้มแข็ง ของชุมชนจะเห็นว่า

- (1) ความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง
 - (2) ความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง
 - (3) ยกย่องคนทำดี จะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องคนทำดีมากคิดเป็นร้อยละได้ 60 และปานกลางคิดเป็นร้อยละได้ 20 จากการสุ่มตัวอย่าง
 - (4) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระมาก ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 80 ของการสุ่มตัวอย่าง
 - (5) สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละได้ 100 คือ 12 ครั้งต่อปี
 - (6) สมาชิกในชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีจำนวนเท่าเดิมจากการสำรวจครั้งแรก คือ จำนวน 160 ครอบครัว
 - (7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน มีจำนวนเท่าเดิมจากการสำรวจในครั้งแรก คือ จำนวน 160 ครอบครัว
 - (8) ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชมน มีจำนวนเท่าเดิมคือ 5 กลุ่ม
 - (9) ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นกันปานกลาง เมื่อคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง
 - (10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา จำนวน 5 คน
 - (11) ในชุมชนมีผู้นำที่มีความยุติธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 100 ของการสุ่มตัวอย่าง
 - (12) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100
- ซึ่งเมื่อดูจากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกในชุมชนบ้านซำได้ หมู่ 7 มีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สามารถรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการกันได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านซบได้ หมู่ที่ 7 มีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังนี้

1. เพื่อการศึกษาการบรรลุเป้าหมายทั้ง 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองบ้านซบได้

1.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือ สวัสดิภาพของสมาชิก

ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีสังคมมีภูมิคุ้มกัน

ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

1.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบ ข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านซับใต้และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ดำเนินการประเมิน โดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมิน ชิพ (CIPP) ของ “สตีฟเฟิลบีม” มาใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมิน ด้านสถานะแวดล้อม (Context – C) ด้านปัจจัย (Input – I) ด้านกระบวนการ (Process – PC) และด้านผลผลิต (Product – PD) ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลในบ้านซับใต้ประกอบด้วยคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพตลอดจนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ โดยใช้แบบรายงาน (บร.) 1 – 12 การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติและไม่ใช้สถิติ การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านซับใต้ได้ผลสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุป อภิปราย

1.1 สรุป

1.1.1 สภาพทั่วไปของบ้านซับใต้

บ้านซับใต้เป็นชุมชนที่มีการตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันไม่หนาแน่น มีชอยที่สามารถเข้าไปถึงบ้านเรือนหลังอื่นได้ บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมถนนในหมู่บ้านมีรั้วบ้านติดกัน ซึ่งบางส่วนจะเปิดทำการค้าขาย

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ของชุมชนให้เข้าสู่ถนนสายหลักของหมู่บ้าน ลักษณะของชุมชนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านพักสำหรับอาศัยและทำการเกษตร

1.1.2 การบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านซับใต้

ข้อ 1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านซับใต้ เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนหน่วยงานราชการ และบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือแนะนำให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน ทำให้

คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อลดรายจ่ายลง และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีก

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่ากองทุนเงินล้านน่าจะคงมีอยู่ต่อไปเนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและในการขอกู้ ผู้กู้สามารถดำเนินการได้ง่ายรวดเร็ว และได้จำนวนเงินพอเพียงกับที่ผู้กู้ขอกู้ ทำให้เกิดอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ มีการหมุนเวียนเงินในหมู่บ้าน ลดการเกิดหนี้ในระบบ และ กองทุนได้กำไรจากการปล่อยเงินกู้มีเงินปันผลสำหรับสมาชิกรับมาปันผลให้แก่สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน

ข้อ 2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านขั้นได้

สรุป

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านขั้นได้มีการจัดสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานถูกต้องมีระเบียบข้อบังคับของกองทุนชัดเจน ทางกองทุนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตนเองได้

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขั้นได้มีความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี เนื่องจากมีหน่วยงานทางราชการมาให้คำแนะนำอบรมในเรื่องการดำเนินงาน การทำบัญชี และการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านเปิดให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงกับการพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าทางสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินงานของธุรกิจ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีหน่วยงานทางราชการเข้าให้คำแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้เงิน ในการดำเนินงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในหมู่บ้าน

ข้อ 4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในชุมชนเกิดการหมุนเวียนเงินในหมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจในชุมชนได้รับการกระตุ้นสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในชุมชนได้

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่าชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากในหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้น

ข้อ 5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านขับได้มีศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือทางการตลาด

1.1.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านขับได้

สรุปปัจจัยด้านบวก

ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซากหมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่าง ๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สรุปปัจจัยด้านลบ

คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้นคนในชุมชนบางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้ของคณะกรรมการ

อภิปราย

ปัจจัยด้านบวกส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และรวมตัวกันในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา โดยมีหน่วยงานของทางราชการจัดองค์ประชุมให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และปัจจัยด้านลบ ส่วนใหญ่จะมีหนี้สินกับเงินกู้ในระบบมากสมาชิกบางรายที่กู้เงินไปไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจการจึงไปกู้เงินหนี้สินนอกระบบ

1.1.4 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้านตำบล

สรุป

พบว่าสมาชิกผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีการรวมกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการและยังมีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

อภิปราย

การสร้างเครือข่ายองค์กรเรียนรู้มีการรวมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินโครงการ โดยสมาชิกเกิดความเข้าใจในการประกอบอาชีพในแต่ละด้านที่ตนเองมีประสบการณ์อยู่ มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนความรู้ และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไรบ้าง

1.5 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการ 15 คน ในชุมชนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย มีกระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล รวมทั้งการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีสันติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน แบ่งปันสิ่งของให้กันแก่กัน

2. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ควรจะให้สั้นเป็น รายเดือน เงินที่จะ ได้มีการหมุนเวียนในกองทุนมากกว่านี้ สมาชิกผู้กู้สามารถชำระคืนได้เป็นเงินจำนวนที่ไม่ มากเกินไปและสามารถนำมาชำระได้ตามกำหนด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้เกิดองค์กรใหม่ๆ และ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำกองทุนอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 คน หรือมากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่องาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลต้องเรียกประชุม คณะกรรมการและสมาชิกทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดการ ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้กลุ่มผู้กู้ได้นำไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ประกอบอาชีพให้กับ กลุ่มผู้ประกอบการหรือกลุ่มสนใจทราบ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน (ชุมชนเมือง)

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มี ทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

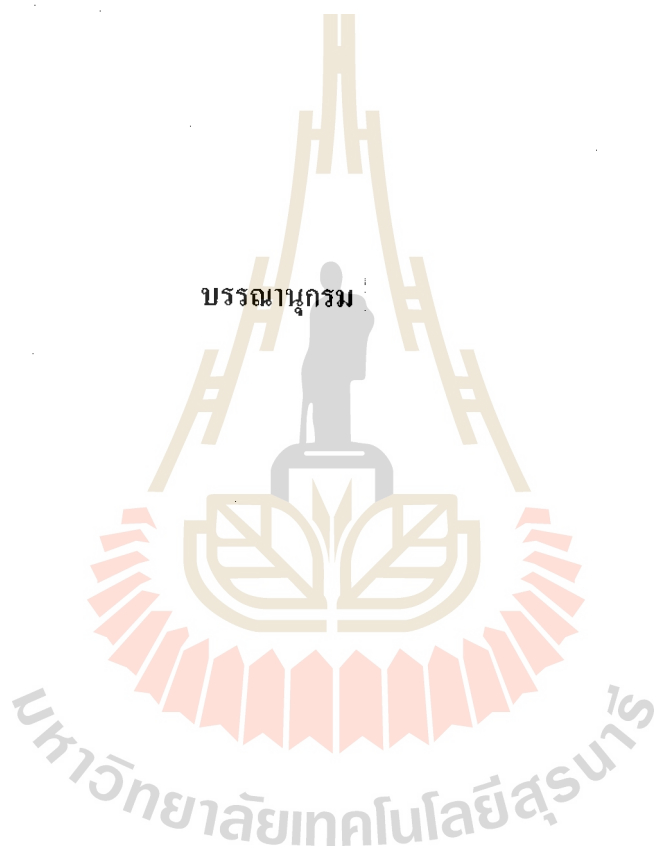
ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ทั้งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป

(1) การรับสมัครนักศึกษาเข้าสู่โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรมีการกำหนดสาขาวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการประเมินโครงการเพื่อให้โครงการมีศักยภาพยิ่งขึ้น

(2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีระยะเวลาการดำเนินการไม่เพียงพอต่อการหาข้อมูลเพื่อประเมินโครงการทำให้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์

(3) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแนะนำชาวบ้าน โดยมีบัณฑิตเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผล ตลอดจนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. **ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. **ชุดวิชาการวิจัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. **ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.(ออนไลน์).2545.แหล่งที่มา<http://www.agri.cmu.ac.th/others/rfund/asknanser.html>. (5 มกราคม 2545).
- กองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดินอำเภอสีคิ้ว. “รายงานความเหมาะสมของดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ โครงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนการใช้ที่ดินอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ฉบับที่ 699”.กรกฎาคม 2545.
- กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544.** กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- .สำนักงาน.2544. **คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.**
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี “คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ”.นครราชสีมา,(2544).
- ศาสตราจารย์ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 6.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:211-234.
- ศึกษาธิการอำเภอสีคิ้ว “แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาพสถิติ (รศ.ก) ปีการศึกษา (2544).
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,**การประเมินโครงการประชุม:หลักการและการประยุกต์ใช้.**กรุงเทพมหานคร.พิมพ์ชนา,2525.

Making,Indiana:Phi Dela Kappa,Incorporated.1977.

Worthen,B.R.and SANDERS,J.R.,Educational Enaluation: Theory and Practice.Ohio:Charles
And Joanes,1973.

